

Ungerådgivningen startede i 2015 som et tilbud til unge under 30 år med et problemgivende forbrug af rusmidler.

Ungerådgivningen er opstået i et samarbejde mellem Bornholms Regionskommunes Center for Sundhed og Center for Erhverv, Uddannelse og Beskæftigelse. Fysisk er Ungerådgivningen placeret i Ungeporten i Rønne, som er en enhed under Jobcenter Bornholm, der varetager den aktive beskæftigelsesindsats for unge ledige under 30 år, men ungerådgiverne refererer både til lederen af Ungeporten og lederen af kommunens misbrugscenter under Center for Sundhed. Rent fagligt er Ungerådgivningen dog forankret i 'Misbrugscenteret' (der fysisk er placeret et andet sted), hvorfor der er skarp opmærksomhed på overholdelse af tavshedspligt i forhold til øvrige medarbejdere i Ungeporten.

FOTO: JUSTINE HØGH

Ungerådgivningen på Bornholm

Hos Ungerådgivningen på Bornholm erfarer vi, at brugen af stoffer i de bornholmske festmiljøer er åbenlys i en grad, der måske ikke er på højde med alkohol, men dog indikerer, at brug af hash og hårdere stoffer mange steder opleves som "normalt". Ungerådgivningen på Bornholm tilbyder gratis rådgivning til bornholmske unge med et problemgivende forbrug af rusmidler.

AF METTE QVIST

På en ø som Bornholm med forholdsmæssigt få unge - og få steder for unge at mødes - blandes ungdomskulturerne i højere grad end i byområder. Ifølge det lokale politi på Bornholm er sandsynligheden nærmest uundgåelig for, at unge mennesker, uanset social baggrund, på et eller andet tidspunkt bliver tilbudt stoffer, når de bevæger sig ud i det bornholmske natteliv. Øens relativt få "gå-i-byen-steder" betyder også, at aldersspredningen blandt gæster mange steder spænder over flere generationer, og meget peger på, at brug af stoffer er et udbredt festfænomen, også blandt indbyggere over 30 år. Når f.eks. kokain fås i forskellige prisklasser, giver det et fingerpeg om, at salgsgrundlaget har en vis bredde. Hvis man kan tale om fordele ved denne "normalisering", er det, at det muligvis gør det lettere

for f.eks. gadeplansmedarbejdere at spotte de unge, der har et problematisk forbrug, og sørge for, at der bliver taget hånd om dem.

Formålet med Ungerådgivningen Bornholm er at få de unge til at reflektere over deres eget forbrug af rusmidler og give dem redskaber til at kunne reducere eller stoppe deres forbrug. Derudover er målsætningen at styrke forældre og andre samarbejdspartnere i deres relation til den unge og give dem redskaber til at støtte den unge og sig selv.

Tværgående fagligt samarbejde om de unge på øen

Noget af det særlige ved Ungerådgivningen på Bornholm er, at det er en tværgående indsats med synlighed på tværs af samarbejdspartnere. Det er funderet på tanken om det "matrikelløse sundhedstilbud" – det ikke

Ungerådgivningens klare erfaring er, at jo bedre alle de, som dagligt arbejder med de unge på en ø som Bornholm, kender hinanden, des lettere og hurtigere lykkes det i fællesskab at give hver enkelt ung den rette støtte – og derved lede dem ind på en bedre vej.

at være bundet til et bestemt sted, men til en bestemt opgave - der dækker unge over hele øen. Derfor er Ungerådgivningen også i fokus på tværs af flere forskellige politiske udvalg i kommunen.

Hvor større kommuner har både indbyggertal, befolkningstæthed og ressourcer til at etablere deciderede huse – som f.eks. U-Turn i Københavns Kommune, hvor unge med rusmiddelproblemer og deres forældre kan komme og få støtte og hjælp - er der på Bornholm - med øens i alt kun godt 5.000 unge - kun grundlag for to fuldtidsmedarbejdere i lejede lokaler. Til gengæld har Ungerådgivningen på Bornholm et solidt og meget bredt fundament i det tætte samarbejde med skoler, uddannelsessteder og øvrige kommunale instanser på tværs af øen.

Ungerådgivningens klare erfaring er, at jo bedre alle de, som dagligt arbejder med de unge på en ø som Bornholm, kender hinanden, des lettere og hurtigere lykkes det i fællesskab at give hver enkelt ung den rette støtte - og derved lede dem ind på en bedre vej.

Dette gælder ikke mindst unge i Ungerådgivningens målgruppe. Med kun to fuldtidsansatte medarbejdere i Ungerådgivningen har det høj prioritet at have en stærk synlighed og derigennem udbrede kendskabet til Ungerådgivningens tilbud blandt professionelle samarbejdspartnere. Kun ganske få unge indleder nemlig på egen hånd deres første kontakt til Ungerådgivningen, men takket være et tæt samarbejde og en god opbakning fra Ungerådgivningens netværk af professionelle samarbejdspartnere på øen, har Ungerådgivningen oplevet en jævn tilstrømning af unge, endog med en svagt stigende tendens i sidste kvartal af 2017.

Som en del af en ny start med to nye medarbejdere mødte og interviewede Ungerådgivningen i løbet af forsommeren 2017 en lang række samarbejdspartnere på Bornholm, der i deres daglige arbejde møder og er i tæt kontakt med unge mellem 15 og 30 år med et problematisk forbrug af rusmidler. Målsætningen for det

dengang helt nye team var dels, at de nye ungerådgivere og deres potentielle samarbejdspartnere ”fik sat ansigter” på hinanden, dels at parterne gensidigt fik afklaret og afstemt forventninger, ønsker og forhåbninger til samarbejdet omkring de unge.

Overalt har Ungerådgivningen oplevet sig taget godt imod og mødt med interesse og stor opbakning til samarbejde. Interviewmøderne gav samtidig de nyansatte ungerådgivere et mere konkret indtryk af, hvordan de bedst kunne udnytte og aktivere det professionelle netværk af samarbejdspartnere på tværs af kommunens centre og øens uddannelsesinstitutioner.

På baggrund heraf vil Ungerådgivningen fremadrettet to gange årligt arrangere netværksmøder for at styrke det professionelle netværksamarbejde omkring de unge på Bornholm. Møderne giver samtidig anledning til videndeling og erfaringsudveksling på tværs af organisationer. Herved øges og vedligeholdes også kontinuerligt kendskabet til hinandens arbejdsområder og -metoder i det daglige arbejde med unge med rusmiddelproblematikker.

Første netværksmøde blev afholdt i september 2017. Samarbejdspartnere fra hele øen var inviteret, og blandt de deltagende var bl.a. mentorer, ledere, uddannelses- og studievejledere, lærere, sagsbehandlere og socialpædagoger fra steder som Bornholms Produktionsskole, Remisen, Mentorkorpset/Vibegård, Ungdomsskolen, flere forskellige erhvervs- og gymnasiale uddannelser, de bornholmske sundhedsuddannelser samt kommunale instanser som Ungeporten, Ungehuset, Det Gule Team, Børne- og familiecenteret, psykiatrien og Misbrugsområdet, hvorunder Ungerådgivningen selv hører.

De unge

Der er i alt knap 40.000 indbyggere på Bornholm, og af dem er kun godt 5.000 unge i aldersgruppen 15 til 30 år. Det er den målgruppe, som Ungerådgivningen er målrettet mod.

Unge på Bornholm 2017 – 4. kvartal

Aldersgruppe	Antal i alt
15 – 20 år	2.171
20 – 25 år	1.544
25 – 30 år	1.446
Unge i alt 15- 30 år	5.161

(KILDE: DANMARKS STATISTIK)

De unge, der kommer i Ungerådgivningen, kommer fra alle samfundslag i det bornholmske øsamfund. Der kommer dog overvejende flere fra byområderne Rønne og Nexø end fra resten af øen.

Ungerådgivningens primære målgruppe er unge under 30 år, som er på vej ud i et problematisk forbrug af rusmidler. Det kan f.eks. være unge, som er tilknyttet skole og uddannelse, og som hidtil har brugt rusmidler i weekender, men nu er begyndt også at bruge dem på hverdage og af den grund oplever problemer med at passe deres skole/uddannelse.

Ungerådgivningens sekundære målgruppe er unge under 30 år, der har et forbrug, der gør det vanskeligt at fastholde dem i et skole-/uddannelsesforløb. Eksempler herpå kan være unge, der enten allerede er, eller er på nippet til, at blive smidt ud af et uddannelsesforløb pga. for meget fravær.

Af de unge, der har afsluttet deres forløb i Ungerådgivningen, er hovedparten - 11 ud af 16 - ophørt med at ryge hash og/eller indtage andre euforiserende stoffer. Nogle har reduceret deres forbrug betragteligt, og enkelte er kommet i behandling. Samtlige er i gang eller på vej ind i uddannelsesforløb på nær en enkelt, der er videre visiteret til misbrugsbehandling.

Enkelte unge opsøger Ungerådgivningen på egen hånd, f.eks. ved at tage kontakt til ungerådgiverne i forbindelse med et oplæg på den unges uddannelsesinstitution. Andre gange kontaktes Ungerådgivningen af forældre, studievejledere, uddannelsesvejledere eller andre, der er bekymret på vegne af den unge, og meget ofte opstår kontakten gennem øens skole-dagtilbudsrådgiver eller som nævnt via gadeplansmedarbejdere, da de har en vis tilgængelighed til de unge grundet deres færden i de miljøer, de unge kommer i.

Ungerådgivningen er et rådgivningstilbud, og de unge kan som udgangspunkt få op til 11 individuelle samtaler. Unge med så stærk en afhængighed af rusmidler, at der er tale om et behandlingskrævende misbrug – både hvad angår forbrug og handel af rusmidler - vurderes at have et terapeutisk behov og ligger dermed uden for Ungerådgivningens målgruppe.

Øversigt over unge i Ungerådgivningen i 2017 opdelt efter alder

Alder	Antal unge i alt
< 15 år	0
15-19 år	18
20-25 år	11
26-30 år	1
	I alt 30

Kommer en sådan ung omkring Ungerådgivningen, er ungerådgivernes opgave at fungere som brobygger til rette instans, så den unge kan få den kvalificerede hjælp, vedkommende har behov for.

Vi har hos Ungerådgivningen i 2017 gennemført 191 individuelle samtaler med i alt 30 unge. De unge tilbydes individuelle samtaleforløb samt gruppeforløb. Unge under 18 år kan få op til tre samtaler anonymt. Herefter skal den unges forældre eller evt. værge godkende, at den unge fortsætter forløbet.

Kønsfordelingen har i 2017 været på 7 unge kvinder og 23 unge mænd. De unge har en aldersspredning fra 15 til 26 år. Heraf er 15 forløb afsluttet i 2017, mens 15 fortsat var i forløb hen over årsskiftet 2017/2018.

Af de unge, der har afsluttet deres forløb i Ungerådgivningen, er hovedparten - 11 ud af 16 - ophørt med at ryge hash og/eller indtage andre euforiserende stoffer. Nogle har reduceret deres forbrug betragteligt, og enkelte er kommet i behandling. Samtlige er i gang eller på vej ind i uddannelsesforløb på nær en enkelt, der er videre visiteret til misbrugsbehandling.

Enkelte af de unge, der gennem deres samtaleforløb i Ungerådgivningen er ophørt med at ryge hash og/eller med brug af andre euforiserende stoffer, har genoptaget deres forbrug i forbindelse med skift i deres sociale liv m.m. og har derfor ladet sig genindskrive i Ungerådgivningen. Det er tydeligt, at den sociale afhængighed har en stor betydning for tilbagefald. Generelt ses dog en positiv udvikling hos de unge, der enten har reduceret eller er stoppet med deres forbrug.

Ud over den mere sundhedssociale målsætning om at hjælpe unge ud af et problematisk forbrug af rusmidler er det overordnede mål med Ungerådgivningen at medvirke til, at unge fastholdes eller starter i uddannelse og/eller særlige uddannelsesforløb, der skal gøre dem uddannelsesparate, så flest muligt på sigt bliver selvforsørgende.

FOTO: JUSTINE HOCH

Af de 5, der ikke var stoffri ved afslutning af deres samtaleforløb i Ungerådgivningen, er to stoppet efter eget ønske, den ene i erkendelse af endnu ikke at være klar til at gøre noget ved sin afhængighed, den anden efter at have nedsat sit forbrug betragteligt. En er visiteret videre til misbrugsbehandling via misbrugsteamet, og to er overgået til anden støtte via børne- og familiecenteret. Forsørgelsesgrundlaget for sidstnævnte tre er ukendt for Ungerådgivningen. Hvad angår forsørgelsesgrundlaget for de øvrige 13 unge, der har været i – og afsluttet – samtaleforløb i Ungerådgivningen i perioden d. 1.3.2017 - 23.1.2018, er antallet af *selvforsørgende* stabilt, antallet i *ordinær uddannelse* eller *særlig tilrettelagt uddannelsesstilbud* er øget med 25 %, og antallet på *offentlig forsørgelse* er mere end halveret.

FORSØRGELSESGRUNDLAG OPDELES I:

Selvforsørgende: Job eller ledig uden offentlig forsørgelse

Ordinær uddannelse: Grundskole, erhvervsuddannelse, gymnasium, videregående uddannelse

Særligt uddannelsesstilbud: Produktionsskole, KUU, Ung på Vej
Offentlig forsørgelse: Uddannelseshjælp, kontanthjælp

'De tre huse'

I Ungerådgivningen på Bornholm laver vi blandt andet øvelser, hvor den unge selv benævner gode og dårlige relationer i deres liv og reflekterer over, hvilke relationer der fungerer som henholdsvis 'medspillere' eller 'modspillere' i forhold den unges ønske om at gøre sig uafhængig af rusmidler.

Når de unge møder op i Ungerådgivningen, står de ofte ved en skillevej, hvor deres drømme og håb,

Øvelse: 'De Tre Huse'

Et eksempel på en ofte anvendt øvelse i indledningen af et samtaleforløb er 'De Tre Huse'. I øvelsen tegner ungerådgiveren tre huse sammen med den unge: 'Huset med bekymringer' (det, som den unge oplever som svært eller problematisk lige nu), 'Huset med de gode ting' (det, som den unge oplever fungerer i sit liv lige nu) og 'Huset med drømme og håb' (det, som den unge selv har af mål og ønsker for sin fremtid).

hvad angår uddannelse og fremtidigt job, endnu ikke står klart, men hovedparten ytrer ønsker om på sigt at få sig et job, de kan trives med, at kunne klare sig selv, at få en kæreste, der ikke er afhængig af rusmidler, og at få børn og være i stand til at forsørge dem og tage sig af dem. Med udgangspunkt i sådanne ydre motivationsfaktorer, der repræsenterer nogle livskvaliteter, den unge gerne vil opnå, søger ungerådgiverne gennem samtaleforløbene med de unge at fremkalde og forstærke deres egen indre motivation til at gennemføre de forandringer i deres forbrug og livsstil, der skal til for at gøre deres mål realiserbare.

I samtaleforløbene med de unge arbejder vi som ungerådgivere ud fra en narrativ og kognitiv tilgang med inspiration bl.a. fra MI (Motivating Interviewing) og inddrager blandt andet praktiske øvelser (inspireret af bl.a. U-turn og Stofrådgivningen) i målet om at arbejde med de unges indre motivation.

Et andet eksempel på en ofte anvendt øvelse i indledningen af et samtaleforløb er 'De Tre Huse'. I øvelsen tegner ungerådgiveren tre huse sammen med den unge: 'Huset med bekymringer' (det, som den unge oplever som svært eller problematisk lige nu), 'Huset med de gode ting' (det, som den unge oplever fungerer i sit liv lige nu) og 'Huset med drømme og håb' (det, som den unge selv har af mål og ønsker for sin fremtid).

I husene skrives stikord på de tanker, den unge selv aktuelt har om sit liv. Meningen med øvelsen er at støtte den unge i selv at finde frem til og sætte ord på sine egne styrker, håb, drømme og sårbarheder. Det giver den unge anledning til at reflektere over eget liv og over, hvilke problemer der "løses" og/eller forårsages af den unges forbrug af rusmidler. Samtidigt giver det ungerådgiveren mulighed for at afdække det, der sker i den unges liv, og det, der bidrager til trivsel, og i særlig grad forstærke det, der uafhængigt af rusmidlerne bidrager til trivsel. På den måde skaber den unge og ungerådgiveren sammen et fundament, som fremtidige løsninger af problemer - og dermed uafhængighed af rusmidlerne - kan bygges på.

Erfaringen i Ungerådgivningen er, at øvelsen desuden giver de unge en erkendelse af, at afgørende for, om deres håb og drømme for fremtiden kan blive realiserbare, er, at de bliver fri af deres afhængighed af rusmidler. ■